

[Paabøl.]

Dahlggaard undervurderer afbetalingshandelens betydning for eksportindustrien. Eksportkrediternes historie viser en lang række af virksomheder, som har nydt godt af eksportkrediten, men kun har kunnet gøre det i kraft af, at de har haft et hjemmemarked med en fast afsætning netop baseret på afbetalingshandelen.

Afbetalingshandelen har naturligvis både lys- og skyggesider, men jeg mener, at lovforslaget socialt har en uheldig tendens, fordi penge, som ellers ville blive brugt til køb af varige forbrugsgoder, nu vil blive drysset væk. Jeg tror heller ikke, det vil bevirke en opsparring hos de befolkningsgrupper, som køber på afbetaling, men at det blot vil bevirke, at de køber andre ting i stedet for de varige ting, de ellers ville købe på afbetaling. Jeg var i sin tid meget betænkelig ved, at man i det hele taget fastsatte en kontant udbetaling for afbetalingskøb. Jeg var det af de grunde, som er anført af embedsmandsudvalget: at det er vanskeligt at undgå en omgåelse, og at det er vanskeligt at finde en fast grænse for udbetalingsens størrelse, som ikke virker ganske vilkårligt indenfor de enkelte brancher; jeg var det endelig også, fordi vi derigennem ville fjerne os fra det skandinaviske lovfællesskab, som det netop var formålet at tilvejebringe på dette område. Når jeg alligevel gik med til at stemme for loven, var det, fordi man jo ikke kan komme bort fra, at der er en vis sund tanke i, at der skal være penge på bordet i en afbetalingshandel. Når ethvert ønske, der fødes, straks kan opfyldes ved et afbetalingskøb uden udbetaling, vil det let føre til letsindige, usunde og uovervejede køb, og kravet om penge på bordet har derfor en vis sanerende virkning på afbetalingshandelen.

Men jeg må på det allerbestemteste protestere imod, at man nu gør denne lov, som var en social beskyttelseslov, til et konjunkturinstrument, og navnlig finder jeg det yderst uheldigt, at man gennemfører dette lovforslag i hurtig og hast uden nærmere undersøgelse af dets konsekvenser på de forskellige områder. Nogle brancher vil jo fortsat, også efter den foreslåede ændring, køre fuldstændig på frihjul.

Nu har man forhøjet satsen til 40 pct. for motorbranchen, og derigennem får man

en del af motorbranchen, knallerter og den slags ting og til en vis grad også automobiler, med, men samtidig lægger man alle andre brancher på en Prokrustesseng og gennemfører 25 pct. udbetaling for dem under eet, skønt der råder meget store forskelligheder indenfor de forskellige brancher. Radiobranchen f. eks. vil blive ramt overordentlig hårdt, idet 90 pct. af radioerne her i landet sælges på afbetaling.

Jeg har imidlertid også lyst til at nævne en enkelt ting, som ligger indenfor mit nærmeste synsfelt, nemlig landbrugsmaskinbranchen. Der er enighed om, at mejetærskerne i år under den vanskelige høst har sparet landbruget for millionbeløb. Mejetærskerne kommer i alt væsentligt fra udlandet. De sælges af importfirmaet til levering 1. juli; før vil landmændene ikke have dem, før vil de ikke betale dem. Men importfirmaerne må importere disse maskiner i løbet af vinteren og foråret. Hvis det er et københavnerfirma, tages maskinerne ikke på lager til København, da det ville medføre store transportomkostninger og lageromkostninger for forretningen, nej, de leveres direkte ud til landmanden, hvor de monteres op og står færdige til høsten. Når man nu gennemfører kravet om kontant udbetaling i afbetalingshandelen — og virkningen vil selvfølgelig blive yderligere forstærket, når den kontante udbetaling forhøjes fra 15 til 25 pct. — vil det betyde, at man må tage maskinerne på lager, hvad der vil medføre meget store omkostninger og betydelige vanskeligheder for branchen og meget store omkostninger også for køberen, idet køberen naturligvis ikke vil betale maskinen før det tidspunkt, da han selv ønsker den leveret, og firmaet ikke kan levere maskinen ud til ejendommen, før det har fået den kontante udbetaling.

Det er dog kun en detail; der er sikkert mange andre ting, der vil stille sig lige så uheldigt efter loven, og jeg synes i det hele taget, man har udformet lovforslaget altfor skabelonmæssigt. Skal der være nogen mening i det, må man for de forskellige brancher have differentierede satser, der virker konjunkturdæmpende og virker nogenlunde ens for alle brancher, således at ikke nogle af disse brancher slås ud, medens andre kører på frihjul.

Ud fra disse betragtninger må jeg på det